

Sammanställning av "Årlig rapport nummer 1 för deltagande kommuner i Våromgången 2013 av SKL Matematik PISA 2015"

Avser tiden 2013 07 01- 2014 06 30

1. Sammanfattning

Alla deltagande kommuner har förklarat sig mycket nöjda med sitt deltagande i satsningen. Det positiva omdömet motiveras av hur givande det varit med arbetande nätverk, att alla fyra nivåer deltagit samt mötet med andra kommuner. De strikta arbetsformerna har inneburit ett tydligt fokus. Den sammanfattande bedömningen av deltaganden blev 4,9 på en sexgradig skala.

Det vanligaste är att hemmagruppen träffas i kommunen tre gånger mellan varje nätverkskonferens. Eftersom det har varit fyra nätverkskonferenser under året har 16 möten i dessa kommuner med fokus på matematikämnet genomförts.

Kommungrupperna består oftast av 10-12 personer. Utöver de vanliga fyra nivåerna är gruppen ofta förstärkt med representant för förskolan och/eller elevhälsan.

Den största svårigheten man upplevt är att kommunicera ut satsningen i övriga organisationen medan dialogen mellan de fyra nivåerna är det mest positiva.

Flera kommuner har prövat arbetsformen med alla fyra nivåer inom andra områden.

Upplevelsen av att ingå i arbetande nätverk har värderats mycket högt, 5,2 på en sexgradig skala.

Nätverkskonferenserna har framför allt inneburit att man får ta del av goda exempel samt fått många nya tankar med sig. Det kritiska förhållningssättet har däremot inte motsvarat förväntningarna. Av de risker som identifierades i förväg är det också det kritiska förhållningssättet som sticker ut.

Inom var och en av de fokuserade satserna har kommunerna kartlagt sin egen verksamhet och identifierat utvecklingsbehov. Detta har lett fram till beslutade åtgärder som är påbörjade och ibland klara.

Färre än hälften av kommunerna anser sig ha full kontroll över legitimationerna. Problemen är att alla som sökt inte fått besked samt att flera lärare inte ansökt.

2. Kommunens organisation samt hemmaplansarbete

A Hur har kommunen organiserat arbetet?

Hur många träffar brukar kommungruppen ha på hemmaplan mellan nätverkskonferenserna (nvk) ?

	1	2	3	4	>4
Antal träffar	5 %	31 %	51 %	13 %	0 %

Övrigt : Träffarnas längd varierar från några timmar upp till halvdag varje gång. En tendens är att flera har ökat på antalet träffar eftersom behovet att träffas har ökat.

B Vad behandlas på kommungruppträffarna?

	JA	NEJ
Återkoppling från senaste nätverkskonferens		
Genomgång och formulering av det egna missivet.		
Genomgång av de andra kommunernas missiv.		
Uppföljning av beslutade åtaganden från nvk		
Planering av åtgärder som ska genomföras		
Annat alternativ (beskriv i kommentarer under tabellen)		

Kommentar: Med några undantag har alla kommuner haft med ovan nämnda frågeställningar på sin träffar. Ett viktigt syfte har varit att sprida erfarenheter och kunskap till de personer i kommungruppen som inte deltagit i senaste nätverkskonferensen.

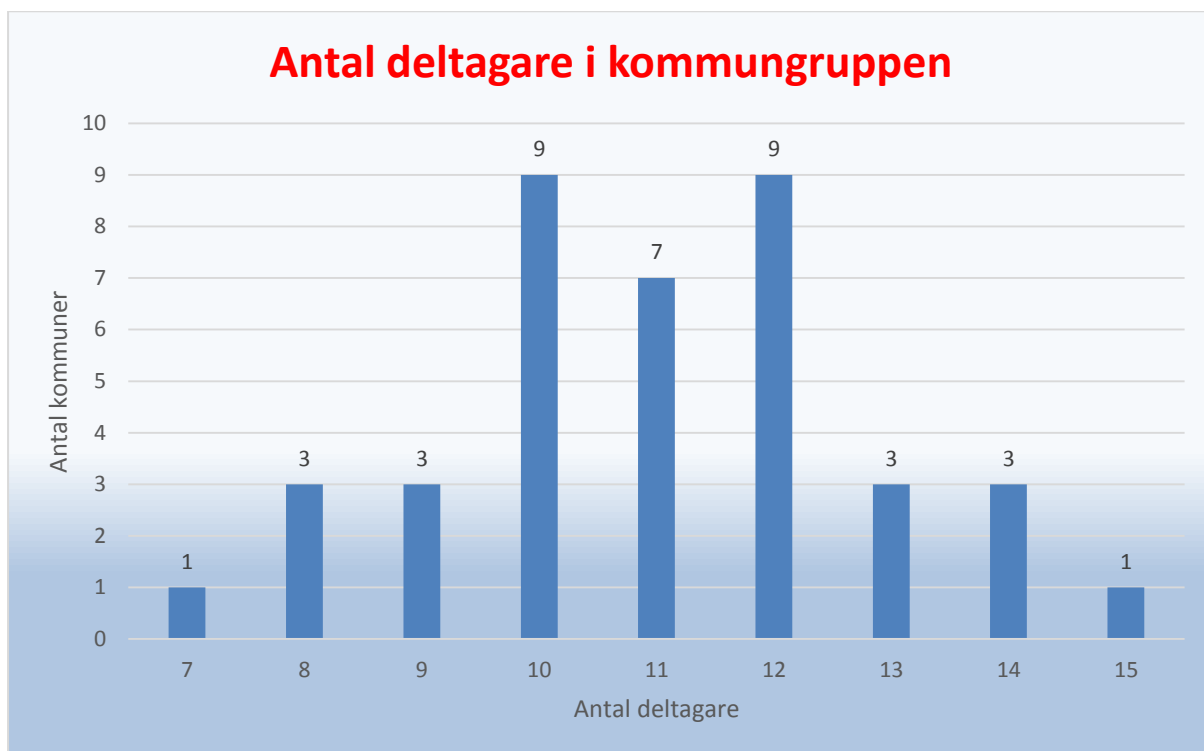
Av naturliga skäl används träffarna även till en del praktiska frågor.

Skolutveckling i allmänhet diskuteras samt också matematiklyftet för de kommuner som deltar i detta.

Planering av hur övriga organisationen ska involveras har ofta förekommit.

Ett vanligt inslag har varit att kontaktpersonerna redovisat information de fått på Kp-träffar.

C Vilka befattningshavare ingår i kommungrupp resp nätverksgrupp?

Övrigt: Det är vanligt att kommungruppen förstärkts med förskolechef och/eller förskollärare. I några fall finns även representant från gymnasiet.

Förstelärare samt representant för elevhälsan är ibland med i gruppen alternativt adjungerade.

För att minska sårbarheten har majoriteten (35 kommuner) valt att ha mer än en politiker i gruppen. Det vanligaste är 2 politiker men det finns exempel på upp till fem stycken.

D Vem har huvudansvaret för att kommunen har rätt bemanning vid nätverkskonferenser samt om förhinder uppstår?

Av svaren och vissa kommentarer att döma har denna fråga varit svår att besvara och olika tolkningar har gjorts. Det verkar dock som om ansvaret hos de flesta ligger hos kontaktpersonen.

E Hur planeras involvering av övriga i organisationen och vem ansvarar?

I de allra flesta kommunerna (drygt 80 %) finns en plan för hur övriga organisationen ska bli involverade. I dessa kommuner finns även ansvariga utsedda vilket är en god förutsättning. I övriga kommuner är de redovisade planerna inte tillräckligt tydliga.

I några fall är planerade åtgärder av engångskaraktär men det vanligaste är kontinuerliga insatser vilket säkert är nödvändigt.

F Hur långt har ni kommit i genomförandet av detta?

Svaren på denna fråga är självklart beroende av vilken typ av planer som finns. När det handlar om enstaka informationstillfällen till olika grupper är de ofta slutförda medan processinriktade insatser av naturliga skäl endast kan ha påbörjats.

G Vilka svårigheter har identifierats i arbetet på hemmaplan?

Antal kryss

Inse vad som behöver göras	8
Kommunikation om satsningen i den egna organisationen	34
Hitta gemensam tid för träffar i hemmagruppen	3
Hög arbetsbelastning hos lärare och skolledare	22
Arbetet har tagit mer tid än förväntat	12
Kontinuiteten i kommungruppen	5
Förankra varje steg mellan nivåerna	23

Kommentar: Av sammanställningen ovan framgår att svårigheterna framför allt finns inom tre områden. De kommentarer som lämnats visar att kommunikationen om satsningen är det överlägset svåraste. Behovet av en kommunikationsplan nämns av flera. Några kommuner nämner också att dessa svårigheter innebär att det inte kommer någon input till kommungruppen, vilket man saknar. Exempel på hur den höga arbetsbelastningen försvårar är mängden av utvecklingsinsatser som pågår.

H Vilka glädjeämnen har identifierats i arbetet på hemmaplan?

I tabellen nedan redovisas hur kommunernas tre kryss fördelats.

Givande att träffa olika professioner	19
Dialogen mellan de olika nivåerna	33
Stort engagemang	12
Tydliggjort kommunens styrkor och svagheter	25
Större förståelse för de olika rollerna	12
Fått pröva på en fungerande arbetsmodell	14

Kommentar: Alla deltagande kommuner har på olika sätt uttryckt att arbetssättet med fyra nivåer och att få möta andra kommuner är mycket positivt. Att alla nivåer finns med innebär en ökad förståelse och kunskap om varandras uppdrag. Det möjliggör snabbare beslutsvägar och bättre förankrade beslut.

Att träffa andra kommuner har gett många idéer och tankar men också tydliggjort egna styrkor och svagheter.

Totalt sett har arbetsformerna visat sig stödjande för att starta upp processer.

I Finns det andra exempel i kommunen där metoden att involvera alla fyra nivåer tillämpats?

Ja Nej

Som framgår ovan finns exempel i många kommuner där alla nivåer ingår i utvecklingsprocesser. Även i några av de kommuner som inte prövat tidigare har intresse skapat för att pröva arbetssättet.

3. Nätverksarbetet

A Hur har det valda arbetssättet med arbetande nätverk upplevts?

Sammanställning av de 39 kommunernas svar

0	0	1	2	23	13
1	2	3	4	5	6

Kommentar: Medelvärde är 5,2 och är jämt fördelat mellan de olika nätverken. Varierar mellan 5 och 5,6.

Motivet för den höga värderingen av arbetssättet överensstämmer med det som angavs som mest glädjande under fråga 2 H. Möjligheten att träffa andra kommuner och utbyta erfarenheter samt få återkoppling är tillsammans med värdet av att fyra nivåer deltar mest uppskattat. Att träffarna ägnas åt arbete och inte åt föreläsningar har påpekats som positivt. Den tydliga strukturen för träffarna har bidragit positivt.

Arbetsättet ger insyn i andra kommuner samt i andra nivåers uppdrag. Broar byggs mellan kommuner men också mellan personer i den egna kommunen vilket är av godo för det fortsatta arbetet.

Några anger vikten av kontinuitet och goda förberedelser för att få ett gott resultat.

B På vilket sätt har samarbetet i det egna nätverket med andra kommuner influerat arbetet?

	Inte alls	I viss mån	I hög grad
Tagit del av goda exempel		19	19
Delat erfarenheter		3	35
Blivit kritiskt granskade	1	34	3
Tagit med sig tankar hem		6	32

Kommentar: Att få med sig tankar hem samt möjligheten att få dela tankar är det som influerat arbetet mest. Däremot upplever kommunerna inte att man blivit kritiskt granskade.

De olika nätverkens svar följer liknande mönster.

Sveriges
Kommuner
och Landsting

C Ge exempel på sådant som ni blivit mest intresserade av från andra kommuner.

I tabellen finns en redovisning av de goda exempel som minst två andra kommuner blivit intresserade av. Utöver dessa finns ett stort antal andra exempel som går att hitta i respektive kommuns årsredovisning

Kommun	Konkret exempel
Sävsjö	Resultatdialog-uppföljning
Vadstena	Elevkort
Vadstena	Lär miljön
Hammarö	Uppföljning av resultat
Vadstena	Synvända/speciallärarens roll
Värmdö	Samrättning
Gotland	Riktade insatser
Gävle	Intensivmatematik
Hedemora	Checklista gemensamma rutiner
Mora	Matematikplan
Skara	Stadieövergångar
Gnosjö	Matematikplan
Karlshamn	Problemlösning (Pizzakvällar)
Västerås	RÄV
Fagersta	Matematik årskurs 9
Enköping	UiM, systematisk uppföljning
Lindesberg	Uppföljning, prognoschema
Tingsryd	Spetsutbildning matematik

D Risker med arbetande nätverk

Hur upplever ni att Ert nätverk med de andra kommunerna fungerar?

Varje kommun avger sin egen bedömning av hela nätverkets arbete

	1	2	3	4	5	6	Genomsnitt
Ambitionsnivån			1	4	19	14	5,0
Kritiska hållningen		2	14	16	5	1	3,7
Kontaktpersonernas mandat			3	5	16	14	5,1
Kontinuiteten		1	7	12	13	5	4,4
Arbetet på hemmaplan			5	11	20	2	4,5
Fokuseringen			1	8	18	11	5,0

Kommentar: Av redovisningen framgår att den kritiska hållningen, kontinuiteten samt arbetet på hemmaplan är lägst bedömda. Arbetet präglas dock av höga ambitioner samt ett bra fokus.

De lägre omdömena har motiverats av att inte alla varit tillräckligt förberedda inför nvk, det har inte alltid varit fullt lag och/eller någon nivå har saknats. Viktigt att detta diskuteras när nätverken träffas.

Den kritiska hållningen är svår men kräver också en trygghet vilket skapas när samma personer träffats fler gånger.

Sveriges
Kommuner
och Landsting

4. Kommunens operativa mål

Redovisning av de operativa målen

A Var är de operativa målen beslutade?

Nämnd/utskott/KF/KS	19
Förvaltning	8
Både och	7
Fc och ordf	1
Hemmagruppen	2
Ej fastställt	2

Kommentar: I de kommuner där ingen politisk nivå har fastställt målen har ansvarig nämnd blivit informerade. Två kommuner hade vid upprättandet av den årliga rapporten inte fastställt de operativa målen. I en av dem skulle målen fastställas i början av september 2014.

B Hur och när har organisationen fått vetskap om de operativa målen?

Alla olika nivåer inom den egna organisationen har blivit informerade om de operativa målen. I vissa redovisningar har det varit tydligt att de även vart involverade vid framtagningen av målen. Det vanligaste är att informationen varit muntlig vid olika typer av konferenser och/eller möten. När målen är fastställda blir de en del av verksamhetsplanen och därmed tillgängliga. Flera informerar om satsningen på särskild portal eller på hemsidan där självklart de operativa målen finns med. Enbart tre kommuner har beskrivit hur man informerat utanför den egna organisationen om man undantar hemsidan. I dessa kommuner har kommunfullmäktige, kommunstyrelsen samt statsdirektören informerats.

C Vilken roll har de olika nivåerna vid uppföljningen av de operativa målen?

Här finns en ganska stor överensstämmelse mellan kommunernas redovisningar. I tabellen nedan anges en sammanställning av de mest frekventa svaren.

Matematiklärare	Genomför undervisningen samt de tester och enkäter som behövs. Analyserar elevernas resultat samt föreslår åtgärder som även kan innefatta den egna undervisningen
Rektorer	Sammanställer enhetens resultat, analyserar och diskuterar med personalen, vidtar lämpliga åtgärder vid låg måluppfyllelse
Förvaltning	Sammanställer kommunens resultat, återför resultaten och ansvarar för dialog, identifierar behov, genomför enkäter vid behov, återför resultat till nämnd
Politiken	Efterfrågar resultat, tar del av sammanställningar, föreslår och beslutar om revidering av målen samt andra åtgärder för högre måluppfyllelse

5. SKL:s satser för styrning och ledning

Gemensam ledning   **Ledningsnivåerna är sammanlänkade**

Fyra kommuner anger att deras ledningsnivåer är sammanlänkade. Övriga har under kartläggningsfasen identifierat behov av förbättring. Behovet har på flera håll framkommit genom att man fått pröva arbetssättet med fyra nivåer och upplevt det framgångsrikt. De åtgärder som föreslås är t.ex.

- Skapa arenor där alla arenor finns närvarande i syfte att få en bred belysning av frågor och därmed ett bättre beslutsunderlag
- Förbättra dialogen mellan samtliga nivåer, idag förekommer dialogen mest mellan närliggande nivåer
- Överföra kunskap mellan nivåerna genom t.ex kunskapskonferenser, strategidagar

Gemensam ledning   **Det finns en tydlig uppdrags- och rollfördelning**

Inom detta område är det sju kommuner som anser att de har en tydlig uppdrags- och rollfördelning. Flera kommuner än på övriga frågor har avstått från att besvara frågorna. Övriga har angivit att åtgärder behövs för att förtydliga ansvaret mellan de olika nivåerna. Utgångspunkten för många är att ställa frågor kring VAD och HUR för att öka tydligheten. Andra åtgärder som nämns

- Ständig dialog för att utkristallisera hur ansvar och åtgärder ska fördelas. En förutsättning för detta är att det skapas mötesplatser för alla nivåer.
- Tydliggöra olika nivåers ansvar i t.ex måldokument
- Uppdragsbeskrivningar

Gemensamma rutiner   **Det finns fungerande rutiner för en systematisk uppföljning och återkoppling**

Här har i stort sett alla kommuner identifierat att det finns ett behov av utveckling. Det gäller framför allt resultatuppföljning samt analysen av allt insamlat material. Exempel på åtgärder som beslutats och även i vissa fall genomförts eller åtminstone påbörjats är

- Utveckla och förbättra det befintliga kvalitetsarbetet bland annat genom utbildningsinsatser
- Förbättra analysen på alla nivåer genom t.ex utbildningsinsatser
- Utarbeta gemensamma rutiner, speciellt i kommuner där det varit upp till varje enhet att välja metoder
- Bestämma sig för vilka screening- och diagnosmaterial som ska användas
- Samrättning och gemensam bedömning är åtgärder som flera kommuner pekar på

Gemensamma rutiner   **Det finns fungerande rutiner för att fånga upp elever i behov av stöd**

Även inom detta område har kommunerna identifierat utvecklingsbehov. Åtgärder som nämns är

- Ta fram eller revidera elevhälsoplan, Bibas-plan etc
- Metoder för inventering av elever i behov av stöd
- Inventering och uppföljning av vilka insatser som görs, gemensamma diagnos- och screeningverktyg
- Utvärdera vilken effekt dessa metoder har haft
- Stadieövergångar har identifierats som en kritisk punkt varför dessa bör kvalitetssäkras
- Olika åtgärder för att uppmärksamma särbegåvade (elever med fallenhet)

Gemensam syn   **Höga förväntningar på alla elever och övriga**

Ingen ifrågasätter begreppet höga förväntningar eller dess positiva effekter däremot anses det svårt och det har varit svårt skapa en gemensam bild. Därför är en av de vanligaste åtgärderna att man försöker hitta en gemensam definition att utgå ifrån. I denna process avser några kommuner att involvera både elever och vårdnadshavare. Förutom diskussioner i olika grupperingar förekommer exempel på utbildningsinsatser för hela organisationen.

För att bryta kulturen med att enbart mäta andelen godkända tänker sig en kommun, Nässjö, att resultat i fortsättningen ska redovisas för alla kravnivåer.

Att utmana de duktiga eleverna nämns av flera.

I huvudsak handlar åtgärderna om höga förväntningar på eleverna däremot är det inte lika vanligt med åtgärder som tydligt syftar till höga förväntningar på alla andra aktörer inom skolan

Gemensam syn   Lärarnas kompetens och samarbete är avgörande

Eftersom vi har identifierat detta område som det mest centrala för att förbättra resultaten i matematik följer här ett antal specificerade frågor

A   Kartläggning av läget för Lärarlegitimation i matematik

17 kommuner uppger sig ha kontroll på legitimationsläget med övriga 22 har svarat nej.

Bland de som uppger sig ha kontroll finns lärare som ännu ej fått sin legitimation liksom det bland de som svarat nej finns kommuner i samma läge.

Flera uppger att lärare ännu inte har sökt legitimation, flera har sökt men ännu ej fått svar. Flera kommuner uppger att de saknar bra rutiner för registreringen av legitimationer. Några har skaffat datastöd och flera är på väg att skaffa sådant stöd.

Åtgärder vid brister i legitimationen som redovisats är

- Uppmaning till vidareutbildning
- Lärarlyftet
- Tvåläraresystem
- Omorganisationer för att använda legitimerade lärare så långt som möjligt

- **Vilka slutsatser har ni dragit av kartläggningen av antalet Hp-poäng för undervisande matematiklärare?**

Flera uppger att man inte hunnit analysera resultatet eftersom rapporten nyligen kommit.

- **Vilka åtgärder avser ni att vidta?**

Vanliga åtgärder som redovisas är olika former av kompetensutveckling: Mattelyftet, Lärarlyftet, VAL samt kollegial handledning. Dessutom nämns övergång till mer ämnesinriktat organisation.

C Matematiklyftet

- **Hur många lärare deltar i Matematiklyftet lå 2013/14, hur många av dessa fortsätter kommande läsår tillsammans, hur många går in i matematiklyftet 2014/15 resp 2015/16.**

Med något enstaka undantag har alla kommuner börjat under lå 13/14 eller avser att starta lå 14/15. Matematiklyftet har upplevts mycket positivt.

Det finns olika tankar på hur man ska kunna fortsätta även efter första året. Det vanligaste är att man fortsätter i halvfart alternativt ordnar uppföljningsträffar. Oftast är det upp till varje skola att ta ansvar för hur det genomförs.

D Vilka exempel finns det i kommunen på organiserat lärarsamarbete, t.ex. PRIO, Lesson study/Learning study etc.?

Det mest förekommande är deltagande i matematiklyftet. Vanligt är också olika former av ämnesnätverk för sambedömning etc. Utöver detta förekommer Learning Study i flera kommuner. Fyra kommuner deltar i PRIO.

F Hur har förstelärare använts för att lyfta matematikundervisningen och vilka tankar finns inför framtiden?

De absolut vanligaste uppdragen för förstelärare med inriktning matematik är att vara handledare i matematiklyftet samt att ingå i kommunens PISA-grupp. Utöver detta används de som handledare och stöd samt för resultatanalyser. De kan också leda utvecklingsgrupper samt ämnesgrupper.

Sveriges
Kommuner
och Landsting

6 Handlingsplan särbegåvade elever

Hur har den framtagna handlingsplanen behandlats?

Det finns kommuner som uppger att man ännu inte behandlat planen men det vanligaste är att den delgetts kommungruppen och också varit föremål för diskussion. Utöver kommungruppen har information lämnats till andra grupper såsom nämnd och lärare som går matematiklyftet. En kommun, Karlshamn, har tagit fram en egen handlingsplan.

7 Sammanfattande bedömningar

A Första årets arbete

Gör en skattning av i vilken mån första årets deltagande i SKL Matematik PISA 2015 gett bättre förutsättningar att förbättra matematikundervisningen?

Genomsnittsomdöme 4,2

B Mervärde

Deltagande i SKL Matematik PISA 2015 har säkert inneburit merarbete. I vilken mån har detta motsvarats av det mervärdet deltagandet inneburit?

Genomsnittsomdöme 4,6

C Helhetsintryck

Vilket är ert helhetsintryck av deltagandet i SKL Matematik PISA 2015?

Genomsnittsomdöme 4,9

